

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Рівненський державний гуманітарний
університет
філологічний факультет
кафедра української літератури

АНОТАЦІЯ

Назва дисципліни / освітнього компонента	Гендерні літературні студії
Освітня програма	Українська мова та література, польська мова
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити / 90 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Викладач	Крупка Мирослава Анатоліївна, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри української літератури
CV викладача на сайті кафедри	http://www.rshu.edu.ua/kafedry-fuf/kafedra-ul/sklad-kafedri-ul/121-personalii/1181-krupka-myroslava-anatoliivna
E-mail викладача	krupkamir@ukr.net

Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Гендерні літературні студії» є вибірковою навчальною дисципліною для спеціальності 035 Філологія. Навчальна дисципліна сприяє подоланню гендерних стереотипів у культурі та суспільстві. Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні концепції гендеру в літературознавчому дискурсі.

Гендерний аналіз, зміщуючи акценти на індивідуально-психологічну проблематику, враховуючи часто не визнані суспільством чи панівною патріархальною ідеологією погляди, дає змогу відчитувати різні рівні художнього тексту. Сучасні інтерпретаційні підходи базуються на засадах і теоретичному апараті постструктуралістських концепцій. Основними проблемами тут постають проблеми влади, політики, мови, сексуальності/тілесності. Такий

підхід суголосний з реалізацією сучасної установки на рівноцінність різних культурних практик і типів мислення. Гендерне літературознавство наголошує нерозривний взаємозв'язок формального та проблемно-змістового аналізу тексту, рівнів характеротворення, психологічного аналізу, композиції, художньої мови.

Дисципліна складається із 12 тем, зміст яких сприяє набуттю або забезпечує повністю знаннями та навичками для виконання цілого ряду типових завдань передбачених галузевими стандартами освіти.

Вивчення курсу передбачає попереднє засвоєння студентами знань і компетентностей, набутих при опрацюванні таких навчальних дисциплін, як «Історія української літератури», «Філософія», «Теорія літератури» тощо.

Метою викладання навчальної дисципліни «Гендерні літературні студії» є формування уявлень про гендерологію та сучасні тенденції у царині літературознавчих досліджень, пов'язаних з концепціями гендеру.

Завдання курсу:

- ознайомити із основними культурологічними, філософськими, історичними теоріями репрезентації чоловічого та жіночого в культурі;
- визначити закономірності художньої реалізації гендерного дискурсу у зв'язку з різними культурно-історичними епохами;
- розглянути особливості стилеві особливості розвитку прози, поезії, драматургії з врахуванням гендерно чутливих моделей;
- з'ясувати специфіку характеротворення у контексті понять фемінності / маскулінності;
- розкрити теоретичні основи (історія, ідеї, напрями) сучасних гендерних досліджень.

Загальні компетентності

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями й застосовувати їх у практичних ситуаціях

Фахові компетентності

ФК 05. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про

тенденції розвитку світового літературного процесу, зокрема української та польської літератур.

ФК 07. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Програмні результати навчання

ПРН 04. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства, закономірності історичного розвитку суспільства.

ПРН 05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

Результати вивчення курсу базуються на програмних результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою, є достатніми для успішного здійснення професійної діяльності, компетентного розв'язання складних завдань інноваційного та дослідницького характеру в галузі філологічної освіти, а також /або подальшого навчання на другому (магістерському) рівні освітньо-наукового циклу вищої освіти.

Цей курс сприяє осмисленню зв'язків літературної теорії та історії літератури, впливу соціологічних, психологічних, психоаналітичних методів на аналіз тексту, а також формує навички інтерпретації художнього твору із застосуванням найновіших літературознавчих методологій, зокрема гендерного аналізу.

Очікувані результати навчання

Студент повинен **знати:**

- теоретичні засади феміністичного та гендерного літературознавства;
- зміст художніх творів, визначених для програмного опрацювання;
- проблематику, провідні напрями сучасних літературознавчих досліджень у галузі гендерології;
- провідні праці літературознавців-гендерологів.

Студент повинен **уміти:**

- аналізувати засобами феміністичної критики поезію, прозу, драматургію;
- аналізувати естетичні особливості художніх творів у контексті загального літературного процесу, індивідуального стилю письменника та його творчого методу;
- виділяти проблемно-тематичні особливості осмислення художніх явищ з точки зору феміністичної критики;
- робити письмовий або усний аналіз художніх творів у концепції гендерного літературознавства.

Програма спрямовується на осмислення специфіки літературного процесу у його зв'язках з іншими сферами національної культури (фольклором, міфологією тощо), а також здобутками історіографії, філософії, герменевтики, структуралізму, психоаналізу тощо.

Отже, засвоєння курсу «Гендерні літературні студії» істотно збагачуватиме загальнокультурний, інтелектуальний та естетичний рівень майбутніх філологів, формуватиме в них концептуальний погляд на вітчизняне письменство, систематизовані знання про сутність культурних явищ, прикметних для сучасного літературного процесу, а також навички цілісного аналізу-інтерпретації сучасного художнього тексту з погляду найновіших літературознавчих методологій, зокрема гендерології.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретична концепція гендеру

Тема 1. Основи теорії гендеру.

Тема 2. Філософські засади гендерології.

Тема 3. Історія гендерних студій.

Тема 4. Гендер як науковий інструментарій.

Тема 5. Феміністична критика та гендерні дослідження.

Тема 6. Гінокритика в системі інтелектуального досвіду фемінізму.

Тема 7. Жіночий досвід в системі культури.

Змістовий модуль 2. Гендерні дослідження в Україні

Тема 8. Розвиток вітчизняних жіночих студій.

Тема 9. Гендерне літературознавство в Україні.

Тема 10. Етапи розвитку жіночої культурної традиції.

Тема 11. Жіноче та чоловіче письмо: різниця концепцій.

Тема 12. Сучасна література крізь призму гендерних студій.